కొళందవేలు బొమ్మ

కొళందవేలు ఉన్నట్టుండి ఆదుర్దాగా లేచాడు.

కొద్ది దూరంలో ఏదో పెద్ద ఊరేగింపు వొస్తున్నది. ముందు పోలీసులతో నిండిన రెండువ్యానులు నెమ్మదిగా వెళుతున్నాయి. ఆ వెనక కాలి నడకన కొందరు పోలీసులులాఠీలు ఝుళిపిస్తూ జనాన్ని పేవ్‌మెంట్ల మీదికి తోలుతున్నారు.

పేవ్‌మెంట్ల మీద తొడతొక్కిడి అయింది. మగా ఆడా అందరూ సిటీ బస్సుల్లోలాగా కిక్కిరిసి నిలబడవలసి వచ్చింది. ఆ వెనక రెండు వరుసలుగా ఊరేగింపు సాగింది. అందరూ నినాదాలు చేస్తున్నారు. ఎక్కువ మంది చేతులలో రకరకాల నినాదాలు వ్రాసి ఉన్న అట్టలున్నాయి. అసలే సన్నని రోడ్డు అటూ యిటూ ఖరీదైన షాపులు.... ఎక్కువ భాగం రంగ రంగ వైభవంగా వెలిగిపోయే బట్టల షాపులు.... రెడీమేడ్ దుస్తుల దుకాణాలు....ఫ్యాన్సీ సామానులూ, రేడియోలు టీవీలు అమ్మే షాపులు... ఆ వీధి అంతా ఉదయం మొదలుకొని రాత్రి పది గంటల వరకూ కిటకిటలాడుతూ వుంటుంది. వాహనాలను అనుమతించని కారణంగానూ, కోట్ల రూపాయల వ్యాపారం జరిగే రోడ్డు కావడం చేతనూ ఎల్లప్పుడూ జనం భుజాలు రాసుకుంటూ నడుస్తూ వుంటారు.

ఊరేగింపు నెమ్మదిగా ముందుకు సాగిపోయింది. పేవ్‌మెంట్ల మీద పోలీసు లాఠీల భయంతో సర్దుకున్న జనం నెమ్మది నెమ్మదిగా రోడ్డు మీదికి దిగారు.

కొళందవేలు అంతసేపూ తన బొమ్మను భద్రంగా కౌగలించుకుని నిలబడ్డాడు. ఆ తర్వాత జనం రద్దీ తగ్గగానే మళ్లీ యధా ప్రకారం

పేవ్‌మెంటుమీద ఉపవిష్టుడై బొమ్మను అతి భద్రంగా తన ముందుంచు కున్నాడు. చుట్టుప్రక్కల పేవ్‌మెంటుమీద అసంఖ్యాకమైన వస్తువులు దొరుకుతాయి. అరటిపళ్ల, నిమ్మకాయలు మొదలుకొని స్మగుల్డ్ వాచీలూ, జల్సా వస్తువులూ, టేప్ రికార్డర్లూ, సేఫ్‌లూ, రేజర్లూ, బ్లేళ్లూ' విదేశీ సెంట్లు వగైరా సామాగ్రి '|తో అవే' ఖరీదుల్లో లభిస్తాయి.

కొళందవేలు వెనకనుంచి గర్జన లాటిది వినిపించడంతో ఉలిక్కి పడి వెనుదిరిగి చూశాడు.

అదొక బనియన్లూ, లుంగీలూ వగైరాలు అమ్మే చిన్న దుకాణం ....దుకాణం ఇరుకైనదే గాని వ్యాపారం మాత్రం గొప్పదే.

ఆ దుకాణం యజమాని నల్లగా సిమెంటు బస్తాలాటి పొట్టతో కదలలేని వాడిలా కూర్చుని వుండి అరుస్తున్నాడు.

'నువ్వెట్టా షాపుముందు నుంచుంటే నా యాపారం ఏం గావాల? దూరంగా పో... '? కొళందవేలు మర్యాదగానే కొంచెం పక్కకు జరిగి కూర్చుని తన బొమ్మను ముందుకు జరుపు కున్నాడు. పైగా ఆయన వంకచూసి చిరునవ్వు నవ్వాడు కూడా.

ఆయన "నవ్వుతావేంది ?" అంటూ ఏమిటో విసుక్కుంటూ ఉండిపోయారు.

కొళందవేలు వచ్చే పొయ్యే వారందరి వంకా ఆశగా చూస్తున్నాడు. ఎవరైనా ఒక్క క్షణం ఆగి తన బొమ్మవంక చూస్తేచాలు. పళ్ళుబైట పెట్టి నవ్వుతూ వారు కొంటారనే ఆశతో మెరిసే కళ్ళతో చూస్తున్నాడు.

ఒక నడి వయసు ఆమె- పచ్చగా బంగారువు బొమ్మలాగున్నది- చిన్న పిల్లవాణ్ణి నడిపించుకుంటూ వెడుతూ ఆగింది. ఆ బొమ్మవంక కొన్ని క్షణాలు చూసింది.

కొళందవేలు 'అమ్మణ్ణీ! సూడమ్మా! ఎంతో కష్టపడి తయారు చేసినాను. పదిరోజులపని....? అన్నాడు ఆశగా.

ఆమె నిశితంగా చూసింది. ఆ తర్వాత ఏమనుకున్నదో ఏమో చివాలున ముందుకు కదిలిపోయింది.

కొళందవేలు నిట్టూర్చాడు. తర్వాత తన బొమ్మ వంకచూశాడు.

పది రోజుల కష్టం.... ఈ పది రోజులూ మీనాక్షికి జ్వరం.... మందులేదు మాకులేదు. ఉండేది సిటీకి మూడు కిలోమీటర్ల దూరంలో విసిరేసినట్టున్న మురికి పేటలో. చిన్న గుడిసెలో....

"మందు తెస్తాన"ని కొళందవేలు అంటే మీనాక్షి నవ్వి శుభ్రమైన తమిళంలో, ఏం ఫర్వాలేదు లేవయ్యా! మామూలు జ్వరానికే నీ మీనాక్షి చచ్చిపోదులే" అనేది. ఇంట్లో మిగిలిన కాసిని బియ్యమూ అతనికి ఉడకేసి పెట్టి చాపమీద పరిచిన బొంతమీద పడుకుని అత్యంత చాక చక్యంగా పనిచేసే అతని వ్రేళ్ళనే చూస్తూ వుండేది. కొళందవేలు అలిసి పోయి కాసేపు నడుం వాలిస్తే అతని నుదురు తుడిచి వ్రేళ్ళు నిమిరి సేద దీర్చేది. కొళందవేలు మళ్ళీ నిట్టూర్చాడు. తాను ఉదయం అనగా సిటీ బస్సులో బయలుదేరి వచ్చాడు. ఉదయం అంతా బొమ్మ చేతిలో పట్టుకుని ధనవంతులుండే పేటల్లో తిరిగాడు.

మధ్యాహ్నం ఒంటిగంట వేళ ఒక చవకబారు హోటల్లో కని పించింది తిని యిన్ని టీ నీళ్లు తాగాడు.

ఆ తర్వాత బీసెంట్ రోడ్డుమీదికి వచ్చి రెండుసార్లు అటూయిటూ చేతిలో బొమ్మతో చక్కర్లు కొట్టి ఇదుగో, ఇక్కడ స్థిరపడి పోయాడు. జనం తండోప తండాలుగా వస్తున్నారు, పోతున్నారు. షాపుల్లోనూ పేవ్ మెంట్లమీదా ముమ్మరంగా వ్యాపారం జరుగుతున్నది. కాని....కొళందవేలు ముందున్న కళా ఖండాన్ని కాస్త నెమ్మదిగా చూసినవారే లేరు.

కొళందవేలు ఆవులించి చేతివ్రేళ్ళు విరుచుకున్నాడు. నోరంతా వగరుగా అరుచిగా వుంది. మనసంతా దూరంగా గుడిసెలో నీరసంగా పడివున్న మీనాక్షి మీదేవుంది. మీనాక్షి.. .అయిదేళ్ళ క్రిందట ఎలాగుం డేది? బ్రహ్మదేవుడు తీరిగ్గా కూర్చుని, మనసుపెట్టి, శ్రద్ధగా చెక్కిన శిల్పంలాగుండేది. చామనచాయ అయితేనేం.... కనుముక్కు తీరు మహా అందంగా ఉండేది. ఆమె నవ్వితే బుగ్గన అందంగా సుడిపడేది. ఆమె మనసెంత మంచిదని? తమవి ఇరుగు పొరుగు యిళ్లు. మీనాక్షికి తల్లి

లేదు. తండ్రి సవతి తల్లిని తెచ్చాడు. ఆమె మీనాక్షిని వేపుకు తినేది. ఆ తర్వాత ఆమె తండ్రి చెట్టు నరుకుతూ దాని కిందనే పడి చనిపోయాడు. మారుటి తల్లిని పుట్టింటివారు తీసుకుపోయారు. మీనాక్షి దిక్కులేనిదై పోయింది. అప్పుడు కొళందవేలు తల్లి ఆ పిల్లను కరుణతో చేరదీసి కోడలిగా చేసుకుని కడుపులో పెట్టుకుని ఆదరించింది. తర్వాత ఎంతో కాలం గడవలేదు. కొళందవేలు తల్లి కూడా పోయింది. ఎక్కడో కోయంబత్తూరు జిల్లాలో మారుమూల ఉన్న ఆ కుగ్రామం శిధిలమై పోయింది. ఎటు వారటు క్షామ బాధ తట్టుకోలేక తోచిన దిక్కుకు వలస వెళ్ళిపోయారు.

కొళందవేలు భార్యతో రైలెక్కి ఆంధ్రదేశపు నడిబొడ్డు చేరుకున్నాడు. ముందు ఊరి మధ్యగా ప్రవహించే కాలువ గట్టున చిన్న పాక అద్దెకు తీసుకుని కాపురం పెట్టాడు. తనకొచ్చిన ఒకే ఒక విద్య బొమ్మలు చేయడం .... అలా అలా కష్టపడి బ్రతుకు వెళ్ళదీస్తూ వచ్చాడు. మీనాక్షికి రెండుసార్లు గర్భం నిలవలేదు. తర్వాత రోజులు మారుతూ వచ్చాయి. పట్టణం పేదవారిమీద పగబట్టినట్టు మారిపోయింది. కాలువ పక్కన గుడిసెలు కాలిపోయాయి. దూరంగా ఎక్కడో చిన్న చిన్న స్థలాలిచ్చామన్నారు. అవి అవసరమైన వారికి దక్కలేదు. కాలం మరీ కఠినమై పోయింది. మీనాక్షి కాలపు కాటు తిన్నదానిలా అయి పోయింది. ఆమె ముఖంలో నవ్వు సకృత్ అయిపోయింది.

కొళందవేలు మళ్ళీ నిట్టూర్చాడు. ఒకామె- ఇరవై అయిదు ఉంటుందేమో వయసు- పేవ్‌మెంట్ పక్కనే నిలబడి బొమ్మ వంక తదేకంగా కళ్ళార్పకుండా చూస్తున్నది. ఉద్యోగిని అయి వుండాలి. చేతిలో ఒక బ్యాగ్ ఉన్నది.

కొళందవేలు ఆశగా తెల్లని పళ్ళన్నీ కనబడేట్టు నవ్వుతూ మెరుస్తున్న కళ్ళతో ఆమెవంక చూశాడు.

"ఖరీదెంత?" సన్నని అందమైన కంఠస్వరం....

"యాభై రూపాయలు ... ఎంతో కష్టం తల్లీ ఈపని... పదిరోజులు

కష్టపడితే తయారైంది. ముందు గదిలో ఉంచుకుంటే ఇల్లంతా కళకళ లాడిపోతాది. డబ్బుగల తల్లివి.... తీసుకోఅమ్మా."

ఆమె పెదవి విరిచింది. ఆ విరవడంలో బొమ్మపట్ల అయిష్టత కంటె, నెలాఖరు రోజుల్లో అంతడబ్బు ఖర్చుపెట్టడమా అన్నమీమాంస, లేక చేతి సంచిలో అంతడబ్బులేదే అన్న నిరాశ.... అన్నీ ద్యోతకం అయాయి.

"నలభై అయిదు కిచ్చేస్తాను. ఎత్తుకుపో అమ్మా"

ఆమె ఆసక్తిగా ఆ బొమ్మవేపే చూస్తూ కదిలి, తర్వాత నెమ్మదిగా నడిచి వెళ్ళిపోయింది. కొళందవేలు ఆశ నిరాశకాగా పేవ్‌మెంట్ క్రిందకి ఉమ్మేసి సర్దుకు కూర్చున్నాడు! మరో నడివయసు వ్యక్తి ధనం వాసన వెదజల్లుతున్నవాడు భార్య వెంట నడవగా వచ్చి నిలబడి చూశాడు. తర్వాత భార్యతో బెంగాలీలోనో గుజరాతీలోనో ఏదో అన్నాడు. ఆమె నవ్వింది. వాళ్ళూ వెళ్ళిపోయారు చీకటిపడింది. లైట్లు ముమ్మరంగా వెలుగులు చిమ్ముతున్నాయి. వీధివీధి అంతా పట్టపగలుకన్నా జ్వాజ్వల్యమానంగా ఉంది.

కొళందవేలు నిరాశతో అటూ యిటూ కదిలాడు. గుండె బరువెక్కినట్టయింది. ఆకలో లేక మరేమిటో కారణం తెలియదు కాని నీరసభూతం నెత్తికెక్కినట్టున్నది. కళ్ళముందు నీడలు కదులుతున్నాయి. ఒక్క క్షణం కళ్ళు మూసుకున్నాడు. అదుగో, అప్పుడు వినిపించింది మళ్ళీ ఆ అందమైన కంఠస్వరం.... అతడు ఉలికి పడి కళ్ళు తెరిచాడు.

"నలభై రూపాయలిస్తాను...."

కొళందవేలు లేచి నిలబడ్డాడు. ఏదో అనబోయాడు. ఆమె అతన్ని ఏమీ మాట్లాడనివ్వకుండా మళ్ళీ అన్నది.

"నలభైకిస్తే తీసుకుంటాను. లేకపోతే లేదు సరిగ్గా అంతే ఉంది డబ్బు నా దగ్గర.... అసలు బేరమాడేదాన్ని కాదు, కాని.... అంతకంటే నాదగ్గర రిక్షా ఖర్చుకు తప్ప డబ్బులేదు...." ఇంత మాట్లాడిందంటే ఆమెకు ఆ బొమ్మ ఎంతగా నచ్చిందో, అసలామె మనసులో ఎంత కళా

దృష్టి అభిజ్ఞత ఉన్నాయో కొళందవేలు అమాయకపు మనసుకు స్ఫురించి అతని కళ్ళవెంట నీళ్ళుతిరిగాయి. ఇరవై అయిదు రూపాయల మెటీరియల్.... పదిరోజుల కష్టం.... ఇంట్లో అవసరం.... మినాక్షికి కనీసం ఒక సూదిమందు... తిండికి అవసరమైన కొద్దిపాటి వస్తువులు... మళ్ళీ పని చెయ్యడానికి రోజులు గడవాలి కదా... కొళందవేలు కనులు తుడుచుకుని "తీసుకో అమ్మణ్ణీ "అన్నాడు ఎంతో తృప్తిగా.

ఆమె రెండు ఇరవై రూపాయల నోట్లు బ్యాగ్‌లోనుంచి తీసి అతని చేతికిచ్చి "రిక్షా దాకా తీసుకురా" అని ముందుకు నడిచింది.

కొళందవేలు అతి ప్రేమగా పసిబిడ్డను వలె జాగ్రత్తగా బొమ్మ ఎత్తి గుండెలకు హత్తుకుని ఆమెవెంట నడిచి కొద్ది గజాల దూరంలో ఆమె బేరం ఆడిన రిక్షాలో ఉంచి ఆమె రిక్షాలో ఎక్కి కూర్చోగానే పూడుకుపోతున్న గొంతుకతో "దయగల తల్లివి చల్లగా ఉండాలి" అని గొణిగాడు.

రిక్షా సాగిపోయింది.

కొళందవేలు తేలికపడిన మనసుతో వడివడిగా అడుగులువేశాడు. ముందు దగ్గరలో కనపడిన హోటల్లోకి వెళ్ళి టీ తాగి ఇరవై రూపాయల నోటు మార్చి, చిల్లర చొక్కా జేబులో ఉంచుకుని రెండో నోటును భద్రంగా బనీను లోపలి వైపు జేబులో జాగ్రత్తచేసి గబగబ నడిచాడు. బొమ్మ అమ్ముడు పోయింది...ఇష్టపడి చల్లనితల్లి కొనుక్కుపోయింది... దాన్ని జాగ్రత్తగా చూసుకుంటుంది. అప్పుడప్పుడు దాన్ని దుమ్ముదులిపి శుభ్రం చేస్తుంది. దాన్ని కొంతకాలం గడిచాక, మోజు తీరిపోయి పాత సామాన్లలో పారెయ్యదు. ఆ యింటికొచ్చిన వారందరూ దాన్ని చూస్తారు. కొందరయినా మెచ్చుకుంటారు. ఎక్కడకొన్నావని అడుగుతారు. అప్పుడామె పేవ్‌మెంట్‌మీది ఈ నిర్భాగ్య కళాకారుణ్ణి గుర్తుచేసుకుంటుంది. అతడు నడుస్తున్నాడు. పొడవైన రోడ్డు... పక్కన లైట్లు మందంగా వెలుగుతున్నాయి. దూరంగా రైల్వేగేటు... దాటి మరో రెండు కిలో మీటర్లు నడిస్తే తమ గుడిసెలు...

గేటుదాటి ఫర్లాంగుదూరం నడిచే సరికే చీకట్లు చిక్కబడ్డాయి దూరం దూరంగా తప్ప లైట్లు లేవు.

అప్పుడు కొళందవేలుకి ఎదురైనాడు ఒక భీకరాకారుడు...ఒడ్డూ పొడుగూ ఉండి ముందు ఉబ్బిన పొట్టమీద తోలుబెల్టు వీధి దీపపు కాంతికి తళతళ మెరుస్తూ ఉండగా, చేతిలో లాఠీతోపాటు రెండుమూడు రకాల పొట్లాలతో, ఎర్రగా వున్న కళ్ళతో...

"ఏరా! ఎక్కణ్ణుంచి ఇంత రాత్రివేళ..." అని గర్జించాడు.

ఆ కంఠస్వరం చిరకాలంగా ఎండకు ఎండి వానకు నాని తుప్పు పట్టిన ఇనుప రేకులను కదిలించినట్లున్నది. పూటుగా తాగి వున్నాడేమో మాటలతోపాటు ముక్కులు బద్దలయ్యే వాసన వస్తున్నది.

"బొమ్మలు చేస్తుంటాను దొరా! బీసెంటు రోడ్డులో బొమ్మలమ్ముకుని వస్తుంటాను.. "

కొళందవేలు గొంతు అనవసరంగా వొణికింది.

"చాల్లే కబుర్లు... దొంగ రాస్కెల్... బాస్టర్డ్... నా దగ్గరా నీ వేషాలు? సిటీబస్సులోనా? గవర్నర్‌పేట మార్కెట్ దగ్గరా నీ ప్రాక్టీసు? ఎంత కొట్టేశావు? తియ్ జేబులోదబ్బు... వెర్రి వేషాలేస్తే లాక్కుపోయి లాకప్‌లో పడేసి తెల్లారాక గుండు గీయిస్తాను. కీళ్ళు వూడగొడతాను... నీలాటి దొంగనాయాళ్ళ మూలంగా జనం బతకడం కష్టమై పోతావుంది. ఇంకా చూస్తావేం? తియ్ జేబులో డబ్బు..."

కొళందవేలు గుండెలు దడదడలాడాయి. పెద్దపులికి ఎదురుగా నిలబడ్డట్టు నిలువునా కంపించిపోయాడు. చుట్టు పక్కల నర సంచారం లేదు.

"లేదు దొరా! నిజంగా బొమ్మ అమ్ముకొస్తున్నాను. పదిరోజుల కష్టం...అమ్ముకొస్తున్నాను. గొంతులో జీర... తనెందుకిలా వొణికి పోతున్నాడు? మాట ఎందుకు ఇలా తడబడుతున్నది? గొంతు ఎందుకు పోతున్నదెందుకని?

"నీ వాలకం... నీ మాటలు... చూస్తున్నాను... చూస్తున్నాను..

అతని గొంతు భీకరంగా తయారైంది. పొట్లాలొక చేతిలోకి లాఠీఒక చేతిలోకి చేరుకున్నాయి.

కొళందవేలు వొణికిపోతూ చొక్కా జేబులో చెయ్యిపెట్టి డబ్బు తీసి "ఇంతే వుంది ...కావలిస్తే తీసుకోండి. కానీ మళ్ళీ చెప్తున్నాను నేను దొంగను కాను... ఒకామె నా బొమ్మను కొన్నది..." అన్నాడు.

"ఎవరామె? ఆమె యిల్లెక్కడ?"

"తెలీదు రిక్షాఎక్కి వెళ్ళిపోయింది.

"అన్నీ వేషాలు... వెధవా... సర్లేపో... అదృష్టవంతుడివి. రాజారాం చేతిలో పడ్డ కేడీగాళ్లెవరూ తప్పించుకోలేదు. సరే... రానియ్... మళ్ళీ నా కళ్ళబడ్డావో లాక్కుపోయి లాకప్పులో ఏసి కుళ్ళబొడుస్తాను. గుర్తుందుకో." భీకరాకారుడు కొళందవేలు చేతిలో డబ్బు లాక్కుని సిమెంటు బస్తాలాటి జేబులో కుక్కుకుని తూగుతూ జోగుతూ గొణుక్కుంటూ వెళ్ళిపోయాడు.

కొళందవేలు కొన్ని క్షణాలు బొమ్మలా నిలబడిపోయి తర్వాత 'థూ'అని నేలమీద ఉమ్మేసి వెనుదిరిగి విసవిసనడవడం ప్రారంభించాడు. చీకటి ఘనీభవించింది. ఆకాశంలో మబ్బులు గుమిగూడాయి. అతడు చేతితో బనీను లోపలి జేబు తడువుకున్నాడు. రెండో ఇరవై రూపాయల నోటు భద్రంగానే వుంది. కొళందవేలుకు అంత వ్యవధిలోనూ నవ్వు వచ్చింది. పిచ్చివాడిలా నవ్వుకుంటూనే ముందుకు నడిచాడు. ఎత్తయిన కట్ట ఎక్కేసరికి కింద వరసగా భూదేవి శరీరం మీది వ్రణాలలాటి, చీకటి కుప్పలాటి, గుడిసెలు కనిపించాయి. అక్కడక్కడ మినుకు మినుకుమంటూ బుడ్డిదీపాలు... బురదతో నిండిన సన్నని దారులు...

పైనమబ్బులు... ఇప్పుడో మరి కాస్సేపటిలోనో కుంభవృష్టి కురుస్తుందనిపించింది.